Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 19 sierpnia 1933 r. 909.

T r e ś ć n u m e r u:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

-

- x -

- x x -

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a.

D a l s z y c i ą g l i t e w s k o - n i e m i e c k i c h r o k o w a ń h a n d l o w y c h .Prasa kowieńska /z 16.VIII.1933/:W dn. 14 sierpnia odbyły się posiedzenia komisyj litewskiej i niemieckiej. W związku z wyjazdem przewodniczącego delegacji niemieckiej dr.Meyera, rokowania natury prawniczej zostały zawieszone do końca sierpnia. Dyrektor Dep.Politycznego M.S.Z. Lozorajtis, który w związku z rokowaniami przerwał swój urlop, obecnie ponownie wznowił urlop.

Odróżniając motywy prawnicze od czystogospodarczych przypuszczano w Litwie, że rokowania zyskają bardziej trwałą podstawę i że w dziedzinie kwestyj gospodarczych nastąpi porozumienie. Obecnie jednak stało się jasnem, iż układy gospodarcze również toczą się opornie. Delegacja niemiecka dotąd nie wysunęła żadnych propozycyj, któreby pozwoliły spodziewać się zwiększenia eksportu z Litwy do Niemiec. Delegacja niemiecka dotąd nie zgadza się na zwiększenie kontyngentów masła i jaj, które to artykuły są, jak wiadomo, podstawą eksportu litewskiego do Niemiec. Eksport tych artykułów, który w latach ubiegłych wynosił ok.29 milj.lt. rocznie, obecnie zmniejszył się do 8 milj. O możliwości wywozu do Niemiec innych produktów, jak mięsa, tłuszczu i innych wogóle nie może być mowy. Delegacja litewska nie widzi ze strony delegacji niemieckiej jakiejkolwiebądź chęci do wyrównania bilansu handlowego z Litwą, który, jak wiadomo, jest bierny na niekorzyść Litwy. Delegaci niemieccy wskazują, iż w ciągu wielu lat litewsko-niemiecki bilans handlowy wykazywał mniej więcej 15 milj. marek aktywy na korzyść Litwy, przeto niewłaściwem jest obecnie wszczynanie sporów z powodu tak nieznacznej pasywy, jak 2 i pół milj. marek, którą miała Litwa w pierwszem półroczu r.b. Delegacja niemiecka żąda wreszcie jak najdalej idących ograniczeń wymiany towarów w małym ruchu granicznym, w dziedzinie której aktywa przypada na korzyść Litwy.-

S p r o s t o w a n i e "L i e t . A i d a s a" w s p r a w i e p o g ł o s e k n a t e m a t r o k o w a ń z N i e m c a m i. "Liet.Aidas" Nr.183 /VIII.1933/we wzmiance p.t."Niepotrzebne zdenerwowanie" donosi, iż w ostatnich dniach w prasie państw sąsiednich ukazały się wiadomości, komentujące litewsko-niemieckie rokowania handlowe i rozsiewające wszelkiego rodzaju pogłoski polityczne.

"Korespondent nasz - pisze "Liet.Aidas" - zasięgnął informacyj u źródeł dobrze poinformowanych i stwierdził, że rokowania litewsko-niemieckie prowadzone są w płaszczyźnie czystoekonomicznej. Bardziej dokładne informacje w sprawie rokowań zostaną ogłoszone po zakończeniu obecnego stadjum rokowań".-

A l a r m u j ą c e g ł o s y p r a s y n i e m i e c k i e j o s t o s u n k a c h w K ł a j p e d z i e. "Deutsche Allg.Ztg." /z VIII.1933/ zamieszcza artykuł p.t."Poważna sytuacja w Kraju Kłajpedzkim", w którym stwierdza, że sytuacja polityczna w Kłajpedzie w ostatnich miesiącach uległa takiemu naprężeniu, iż jeżeli nie nastąpią jakieś zmiany, autonomji Kraju Kłajpedzkiego zagraża wielkie niebezpieczeństwo. Nowa ustawa o reorganizacji sądownictwa, zdaniem pisma, dąży do poddania pod wpływy litewskiego Trybunału Najwyższego nietylko autonomję organów sądowych w kraju lecz również wszystkie władze autonomiczne Kraju Kłajpedzkiego. Pozatem rząd litewski uchwalił ustawę, na mocy której roztacza kontrolę nietylko nad wydawaniem zezwoleń na zamieszkanie obcokrajowców /co zdaniem pisma, zgodnie ze statutem należy do kompetencji władz autonomicznych/ lecz również nad wydawaniem świadectw o prawie pracy. Skutkiem tych zarządzeń z pracy już usunięto kilkuset obywateli niemieckich. Na tem tle pomiędzy gubernatorem a prezesem Dyrektorjatu Schreiberem wynikł ostry konflikt. "Deut.All.Ztg." twierdzi, iż Litwa dąży do usunięcia obecnego Dyrektorjatu, stojącego na straży autonomicznych praw kraju.

Na zakończenie pismo nawiązuje do toczących się obecnie litewsko-niemieckich rokowań handlowych i oświadcza, że ze względu na obecną sytuację w Kraju Kłajpedzkim posiadają one znaczenie rozstrzygające. Pismo kończy swe wywody wyrażeniem nadziei, iż uda się uniknąć dalszych konfliktów i zważywszy na interes Państwa Litewskiego pod kątem widzenia stosunków z Rzeszą, w Kraju Kłajpedzkim wszystko zmieni się na lepsze.-

Z a s m a r o w a n i e l i t e w s k i e g o g o d ł a p a ń s t w o w e g o n a p o g r a n i c z u n i e m i e c k i e m . "Lietuvos Žinios" Nr.185 /VIII.1933/ donoszą z Naumiestis, iż w dn. 8 sierpnia na moście na rzeczce Szyrwinta, stanowiącej granicę pomiędzy Litwą a Niemcami znaleziono zasmarowane smołą godło Państwa Litewskiego Pogoń. W sprawie tej wszczęto dochodzenie.-

D o k o ł a l i t e w s k o - ł o t e w s k i c h r o k o w a ń h a n d l o w y c h ."Lietuvos Žinios" Nr.184./VIII.1933/:W związku z upływającym w dn.1 listopada terminem litewsko-łotewskiego traktatu handlowego, rząd litewski wyraził życzenie przejrzenia tego traktatu. Dotąd termin rokowań nie został wyznaczony lecz w tych dniach przybył do Kowna poseł litewski w Rydze p.Urbszys, którego wizyta ma na celu narady wstępne w tej sprawie. W sferach rządowych panuje przekonanie, iż rokowania dadzą pomyślne wyniki.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"N a u j o j i R o m u v a" o s p o s o b a c h n a d a n i a L i t w i e c h a r a k t e r u l i t e w s k i e g o ."Naujoji Romuva z sierpnia 1933 r. zamieszcza artykuł b.redaktora "Liet.Aidasa" p.Gustajnisa, poświęcony zagadnieniu, jakiemi drogami i metodami należy dążyć do nadania Litwie charakteru czystonarodowego i do osiągnięcia konsolidacji narodu litewskiego. Autor podkreśla,że kwestję tę obecnie, po 15 latach życia niepodległego Państwa należy wciąż uważać za aktualną. Autor wskazuje przedewszystkiem na brak szczerości i odwagi wypowiadania się w społeczeństwie litewskiem, dzięki czemu czynniki obce, a nieraz nawet wrogowie wykorzystują tarcia międzypartyjne, opanowują stanowiska kierownicze i pod maską prawdziwych Litwinów występują, jako przywódcy społeczeństwa. Ludzi takich społeczeństwo zna lecz nikt ich nie demaskuje, tolerując oszustwo. Tacy fałszywi Litwini nie mając z narodowością litewską i litewskiemi ideałami narodowemi nic wspólnego dla lepszego zamaskowania się i zamydlenia oczu rzucają nieraz w społeczeństwo ultranacjonalistyczne hasła. Takie osobistości są np. reprezentowane wśród gorących zwolenników litewszczenia nazwisk. Społeczeństwo winno się oprzeć ~~sią~~ ich demoralizującemu wpływowi, powinno zdać sobie sprawę, że większą wartość przedstawia człowiek uczciwy bez względu na przynależność partyjną,niż wątpliwy Litwin, który dla karjery lub uniknięcia zasłużonej kary przystąpi do organizacji prorządowej i występuje w charakterze wodza narodu.

Panujące obecnie warunki sprawiają, że wiele osobistości wartościowych usunęło się od pracy państwowo-twórczej, powszechnie zaś mówi się o braku ludzi do tej pracy. Okoliczność ta dowodzi wadliwości organizacji życia narodu, rzekomy zaś brak ludzi stanowi oskarżenie tych właśnie, którzy po piętnastu latach niepodległości na ten brak narzekają.

Litwa stanie się rzeczywiście litewską, gdy ambicja narodowa wzrośnie w społeczeństwie o tyle, że nie będzie ono tolerowało fałszywych Litwinów - karjerowiczów na stanowiskach kierowniczych; kiedy instytucje państwowe będą się zajmowały nie litewszczeniem nazwisk lecz wprowadzeniem prawdziwej sprawiedliwości, którąby nie pozwalała na amnestowanie skazanych przez sąd krzywdzicieli Państwa przy jednoczesnem długotrwałem więzieniu skazanych za błahe przewinienia; kiedy ciężki przestępca nie będzie mógł korzystać z protekcji i wyrok sądu będzie doń ściśle stosowany; kiedy o zajmowaniu stanowisk będą decydowały kwalifikacje danej osoby, nie zaś względy osobiste.

Dążąc do tego społeczeństwo winno potępiać wykroczenia i śmiało wyciągać je na światło dzienne bez względu na to, kto je popełnia, bez różnicy poglądów politycznych. Winno ono zrozumieć, że różnice między partjami politycznemi są sztucznie wyolbrzymiane przez tych, którzy pragną zrobić karjerę i dobry interes na walce partyjnej, przeszkadzając możliwemu porozumieniu się stronnictw. Wszyscy ludzie uczciwi bez różnicy przekonań politycznych winni utworzyć wspólny front przeciw różnym przestępcom, wrogom narodu i gieszefciarzom politycznym.

Społeczeństwo, a zwłaszcza młode jego pokolenie odczuwa nienormalność obecnych stosunków i nie chcąc nic słyszeć o różnicach partyjnych domaga się twórczej pracy narodowej, nie zaś deklamacyj i niespełnianych obietnic. W łonie jego zaczyna powstawać nowy ruch narodowy, który zczasem będzie decydował o losach kraju, a obecnie już budzi nadzieję, że Litwa, chociaż późno, wejdzie jednak na drogę konsolidacji narodowej i stanie się naprawdę litewska.

B7